

DNA CSR | แบบไทยๆ ตามกระแสโลก

บทที่ 11

DNA CSR แบบไทย ๆ

ดร.วราพรรณ เอื้ออากรณ์

ต่อ จากฉบับที่แล้ว

ผู้เขียนได้สรุปการดำเนินกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของ บริษัทต่างๆ ในประเทศไทยว่ามีกรดำเนินกลยุทธ์อย่างไรบ้าง ทั้งทางด้านมิติ กระบวนการ ทิศทาง และแนวโน้ม เพื่อก่อให้เกิดความ เข้าใจแก่ผู้อ่านในบริบทแบบไทยๆ รวมทั้งแนวความคิดทางด้าน ซีเอสอาร์ตามแนวกระแสโลก เพื่อท่านผู้อ่านจะได้สามารถนำไป วิเคราะห์ เพื่อการดำเนินกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ท่าน ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในประเทศไทย

มิติในการดำเนินกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อ สังคมของบริษัทยุคประเทศไทย

บริษัทต่างๆ ในประเทศไทยยังมีการรายงานกลยุทธ์ความ รับผิดชอบต่อสังคมบนเว็บไซต์น้อยมาก เพียงร้อยละ 27.57 จากผล การวิจัยของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2552 จำนวน 497 บริษัท โดยบริษัทที่รายงานบน เว็บไซต์ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมทางด้าน มิติด้านสังคมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมา คือ มิติด้าน สิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 21.2 มิติด้านการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.2 โดยมีมิติด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 4.4

สอดคล้องกับผลการวิจัยคุณภาพจากการสัมภาษณ์แบบ เจาะลึกผู้เชี่ยวชาญทั้ง 15 ท่านที่กล่าวว่ากรดำเนินกลยุทธ์ความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทต่างๆ ในประเทศไทยว่ามุ่งเน้นในมิติ

ด้านสังคม มิติด้านสิ่งแวดล้อม มิติด้านการศึกษา และมิติด้าน เศรษฐกิจ รวมทั้งยังเป็นรูปแบบการบริจาค (Corporate Philan- thropy) เป็นหลักจากทั้ง 6 รูปแบบ (Initiatives) ของการดำเนินความ รับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรของคอตเลอร์ และลี (2005) ด้วย เหตุผลที่ประเทศไทยมีรากฐานทางศาสนาพุทธ จึงชอบทำทางด้าน การบริจาค การให้มาตั้งแต่ในอดีตแล้ว

ในส่วนจากผลการวิจัยจากต่างประเทศทั้ง 4 งานวิจัยที่ผู้เขียน ได้ศึกษา พบว่า ผลการวิจัยโครงการการดำเนินความรับผิดชอบต่อ สังคมขององค์กร ร้อยละ 71.9 ระบุว่าบริษัทของพวกเขามีการทำ โครงการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ทางด้านมิติการพัฒนา สังคม อาทิ การพัฒนาอย่างยั่งยืน ร้อยละ 56 มิติทางการศึกษา และการฝึกฝนทางด้านอาชีพ ร้อยละ 50 และทางด้านสิ่งแวดล้อม

การเพิ่ม การรักษา การปรับปรุงหรือการปลูกพืชทางด้านเกษตรกรรม ร้อยละ 44 ตามลำดับ ยิ่งไปกว่านั้น บริษัท 65.6 เปอร์เซ็นต์ กล่าวว่า บริษัทของเขาได้เข้าร่วมในโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อมทางด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุด อาทิ การลดการใช้พลังงาน ประเด็นทางด้านแผนแม่บทการใช้พลังงาน เช่น การปรับปรุงประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากร และการสนับสนุนทางการเงินหรือการบริจาค แก่โครงการหรือหน่วยงานทางด้านสิ่งแวดล้อม ด้วยอัตราร้อยละ 69.6, 47.8 และ 43.5 ตามลำดับ

จากการวิจัยของ Chambers, Chapple, Moon และ Sullivan (2005) พบว่า ประเทศไทยยังอยู่ในขั้นเริ่มต้นโดยมีการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในคลื่นที่ 1 นั่นคือ การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Involvement) การศึกษา และการอบรม การอนุรักษ์ ศิลปะ และเยาวชน มีลักษณะเฉพาะที่จะมุ่งเน้นไปเฉพาะกลุ่ม (ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมไทย) มากที่สุดถึงร้อยละ 71.4 ซึ่งควรให้ความสำคัญทางด้านเกษตร การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ศิลปะ และวัฒนธรรม การพัฒนาชุมชน การศึกษา และการอบรม สิ่งแวดล้อม และการรักษา สุขภาพ ที่อยู่อาศัย กีฬา สวัสดิการ (ความยากจน และการบรรเทาทุกข์) เด็ก และเยาวชน ส่วนทางด้านคลื่นที่ 2 กระบวนการผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Production Processes) ประเทศไทยมีการทำแนวปฏิบัติทางด้านสิ่งแวดล้อมเพียงร้อยละ 19.0 ซึ่งประเทศไทยควรดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งทางด้านสุขภาพ และความปลอดภัย สภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน ทรัพยากรบุคคล และจริยธรรมเพิ่มขึ้นด้วย ทางด้านคลื่นที่ 3 ความสัมพันธ์พนักงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Employee Relations) ประเทศไทยมีการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในประเด็นสวัสดิการของพนักงาน และการมีส่วนร่วมของพนักงานเพียงร้อยละ 9.5 ซึ่งตรงกันข้ามกับแนวโน้มทางฝั่งตะวันตกที่มุ่งเน้นไปทางการกำหนดแนวทางปฏิบัติต่อพนักงาน (Codification)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในเอเชียของแต่ละประเทศจะมีความหลากหลายในแต่ละประเทศจากการแพร่กระจาย และคลื่นการพัฒนาของการดำเนิน

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR National Waves, Moon, 2002) รวมทั้งยังหลากหลายตามประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในแต่ละประเทศมุ่งเน้นอีกด้วย โดยการดำเนินกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรของประเทศไทยมุ่งเน้นไปทางด้านเฉพาะกลุ่มมากกว่า โดยมุ่งเน้นไปทางด้านราชวงศ์ พระมหากษัตริย์ และศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับการค้นพบของผู้เขียน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของทางการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรไทย ส่วนทางด้านประเภทการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในแต่ละประเทศยังไม่ค่อยมีความแตกต่างกันในเอเชีย โดยส่วนใหญ่จะเป็นประเภทบริจาคพิเศษหลัก (Main Extra-philanthropic Modes) ซึ่งจะแตกต่างจากแนวโน้มของประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่มุ่งเน้นไปทางการกำหนดแนวทางปฏิบัติต่อพนักงาน (Codification)

จากภาพรวมประเด็นการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรได้แสดงให้เห็นว่าทั้งเจ็ดประเทศในเอเชีย กล่าวคือ อินเดีย เกาหลีใต้ ประเทศไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย โดยประเทศส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากที่สุดต่อประเด็นทางด้านการศึกษา และอบรม ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยเล็กน้อยที่ประเทศไทยมุ่งเน้นมิติทางด้านสังคมมากที่สุด รองลงมาคือมิติทางด้านการศึกษา และมิติทางด้านสิ่งแวดล้อม ขณะที่ประเทศอินเดียเป็นประเทศในเอเชียที่มีการรายงานทางด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรมากที่สุด โดยประเทศไทย และสิงคโปร์มีระดับการแพร่กระจายความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรคล้ายๆ กันแต่ในประเด็นที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าประเด็นชุมชนหลักๆ คือ การศึกษาและการอบรม ในประเทศไทยมีประเด็นอื่นที่โดดเด่น คือ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ ศิลปะ และเยาวชน สำหรับประเทศสิงคโปร์ ประเด็นความเกี่ยวข้องของชุมชนที่โดดเด่นอื่นๆ คือ สุขภาพ คนพิการ และสวัสดิการ ยิ่งไปกว่านั้น สิงคโปร์มีการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรคลื่นที่ 3 ที่โดดเด่น ซึ่งหลักๆ ประกอบด้วย สวัสดิการของพนักงาน ซึ่งปรากฏว่าการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรสิงคโปร์มุ่งเน้นไปที่สวัสดิการพนักงาน และของสังคมทั่วไป

ตารางที่ 1 คลื่นการพัฒนาของการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในประเทศไทย

(National Waves of CSR) (Chambers, Chapple, Moon และ Sullivan, 2005)

ประเทศ (Country)	1. Community Involvement	2. Production Processes	3. Employee Relations	การครอบคลุม Coverage
ประเทศไทย	การศึกษาและการอบรม การอนุรักษ์ ศิลปะ และเยาวชน มีลักษณะเฉพาะที่จะมุ่งเน้นไปเฉพาะกลุ่ม (ศาสนาพระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมไทย) (71.4%)	แนวปฏิบัติทางด้านสิ่งแวดล้อม (19.0%)	สวัสดิการและการมีส่วนร่วมของพนักงาน (9.5%)	33.3%